

Posudek disertační práce

oponent

Název práce:

Metodika klavírního vyučování začátečníků s návrhem optimálního řešení výběru a uspořádání notových materiálů

Jméno doktoranda:

MgA. Eva Lorenc

Oponent práce:

doc. MgA. Jana Palkovská

Autorka Eva Lorenc zvolila pro svou disertaci téma, které souzní již relativně dlouhou dobu s její profesionální činností, ke kterému má vztah nejen odborný, pracovní, ale také osobní, stal se její láskou a náplní valné části jejího pracovního času. Své zkušenosti a znalosti z oblasti elementární klavírní pedagogiky vložila do práce, kterou nazvala Metodika klavírního vyučování začátečníků s návrhem optimálního řešení výběru a uspořádání notových materiálů. I když se popsaná výzkumná část odehrávala v posledním semestru studia, tak každá kapitola vykazuje dlouhodobé získávání informací teoretických a praktických. S tím přímo souvisí budování hodnotových východisek, postupná stabilizace názorů, promýšlení a objevování kontextů a vytváření uceleného pohledu na tuto problematiku. Zvláště zvažíme-li, že se jedná o oblast tvůrčí (klavírní interpretační umění), oblast pedagogické práce s malými dětmi (zde 5–7 let), oblast budování fyzické (technické) a psychické připravenosti pro vykročení na další cestu v poznávání a porozumění hudbě a jejím souvislostem s ostatním uměleckým světem i se životem samotným, je snaha o optimální řešení problematiky, kterou s sebou přináší výuka začátečníků, nelehkým úkolem.

Práce je rozdělena do pěti kapitol.

První kapitola mapuje české klavírní školy od počátků k současnosti. Zde bych ráda připomněla velmi cenný, myslím, že svým způsobem původní náhled na tradici a současnost české klavírní pedagogiky. Je nutné si uvědomit, jak zajímavá a kvalitní díla naše klavírní pedagogika má. Naši učitelé klavíru by měli být s touto hodnotnou a bohatou tradicí seznámeni. V tom spatřuji původnost, nový náhled autorky na historii této oblasti.

V centru pozornosti druhé kapitoly je pedagog, jeho osobnost, možnosti rozvoje pedagogických znalostí a dovedností, jeho role ve vytváření podnětného odborného i sociálního zázemí. To je důležitá, v některých aspektech opomíjená oblast. Možnosti učitele klavíru jsou v tomto směru široké, zde spatřuji další významný přínos práce. Třetí kapitola je věnována moderní metodice klavírní hry, tedy prioritně rozvoji hudebnosti, dále základům klavírní techniky a práci s notovým textem. Čtvrtá kapitola se týká výběru notového materiálu. Autorka předkládá základní analýzu vhodných a dostupných klavírních škol a široké spektrum instruktivní klavírní literatury pro tento stupeň vyspělosti. Zaměřuje se zvláště na českou klavírní tvorbu 20. století, která byla často komponována přímo na řešení jednotlivých technických a interpretačních problémů. Předestřená problematika těchto kapitol je pak včleněna do výzkumu.

Výsledky dotazníkového výzkumu tvoří pátou kapitolu. Dotazník bylo to první, co jsem si z celé práce přečetla. A musím konstatovat, že byl skvěle sestavený. To bylo také příčinou velké návratnosti. Počínaje oslovením, přes zajímavý, ale nenáročný vstup až k možnosti vlastního vyjádření, zamyšlení se nad problémy elementární výuky i vlastním přístupem, vše vedeno adekvátním jazykem a terminologií, to určitě přimělo respondenty vytrvat. Dotazník je také sestaven logicky v souladu se stanovenými hypotézami. Z celkového pohledu byl promyšlený, účelný a (což u dotazníků opravdu nebývá časté) pro respondenty inspirativní. Kapitola pak přináší statistické i slovní hodnocení získaných dat, vše je velmi přehledně a systematicky zpracováno a zahrnuto do komplexního přínosu disertace.

Po jazykové stránce je práce překrásná a originální, a to právě vzhledem ke zvolenému tématu. Díky způsobu vyjadřování se čtenář dostane přímo do problematiky nejen přísunem informací, ale také emocionálním rozpoložením, které neoddelitelně s prací s dětmi a jejich uměleckým vzděláváním souvisí. Drobnosti jsou zcela bezpodstatné (ale neoptimálnější opravdu ne!).

Zde bych si dovolila malou úvahu, a to asi v souvislosti s názvem ikonické knížky klavírní pedagogiky od C. Ph. E. Bacha: Versuch über die wahre Art tedy Pokus o Možná bych se v celkovém hodnocení cílů a předkládání optimálních návrhů více přiklonila právě k této nebo obdobné formulaci, k jistému zrelativizování, a to i při vynikajících teoretických i praktických východiscích, které k této práci i názorové jistotě plně opravňují. Talent, motivace, duševní a tělesné dispozice a jejich proměnlivost v raném dětském věku mohou pedagoga donutit, pokud chce být prospěšným a moudrým mentorem, vyskočit ze zavedených či vědomě zvolených kolejí, mohou ho dovést v jednotlivých případech k radikální změně paradigmatu – ale to je právě na této profesi krásné a autorka si je toho určitě vědoma. Na druhou stranu, pokud z této publikace budou vycházet klavírní elementaristé (a předpokládám,

že to pro ně bude velmi inspirativní a nápomocná literatura), je mnohdy jasnost a určitá míra jednoznačnosti přínosem.

V rámci obhajoby bych ráda požádala autorku, aby pohovořila o svých profesionálních aktivitách, které souvisí s elementární pedagogikou a jsou dle mých informací jedinečné. Její přístup je v tomto směru velmi aktuální, umožňuje mj. novým technologiím vstoupit do tradičního instrumentálního vyučování a díky tomu zrovnoprávnit tuto disciplínu s jinými technickými, humanitními i uměleckými obory v rámci obdobné inovace metod výuky.

V disertační práci Metodika klavírního vyučování začátečníků s návrhem optimálního řešení výběru a uspořádání notových materiálů autorky Evy Lorenc byly naplněny všechny stanovené cíle. Je po formální stránce vyvážená, logicky uspořádaná a její forma je zcela adekvátní obsahu. Práce je velkým přínosem pro elementární klavírní pedagogiku a jistě bude v současné době s vděkem využívána klavírními pedagogy, kteří se věnují začátečníkům.

Závěr:

Disertační práce MgA. Evy Lorenc naplňuje podmínky, které jsou kladeny na toto řízení.

Doporučuji práci k obhajobě.

V Praze 21. září 2019

Jana Palkovská